

Za prof. Jozefom Klimkom

Koncom januára zastihla našu komunitu smutná správa o odchode prof. Jozefa Klimka vo veku 78 rokov († 24. 1. 2021). Jeho meno sa spája s mnohými profesionálnymi aktivitami. Okrem akademického pôsobenia je známe najmä jeho pôsobenie ako veľvyslancu v Rakúsku po vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Hoci obe susedné krajiny mali aj v tých časoch relatívne dobré vzťahy, jeho spomínanie na dynamické 90. roky naznačovali, že nešlo len o výkon rutínnej diplomacie. Spätý bol aj s činnosťou Paneurópskej vysokej školy (predtým Bratislavská vysoká škola práva), na ktorej pôsobil ako rektor a vedúci Ústavu teórie a dejín štátu a práva.

Hoci najvyššiu akademickú hodnosť dosiahol práve na súkromnej vysokej škole, najdlhšie, v rokoch 1965–2009, pôsobil na Právnickej fakulte Univerzity Komenského. Stačí si len predstaviť, že okrem obdobia Pražskej jari a následnej normalizácie bol svedkom obnovy academickej samosprávy a následného vývoja po roku 1989. Po revolúcii takisto pôsobil vo funkcii prodekana pre vedecko-výskumnú činnosť a ako vedúci Katedry dejín štátu a práva. Bolo len prirodzené, že s takými bohatými skúsenosťami pôsobil aj v redakčných radách najprestížnejších právnických vedeckých časopisov, ako Právny obzor, či Právnehistorické studie.

Z vedeckých a odborných aktivít treba u profesora Klimku spomenúť dva najdôležitejšie okruhy tém, ktoré v rámci svojho odborného zamerania spracovával. Tým prvým bol historický vývoj hraníc na území Slovenska, ktoré sa stali podkladom tak pre získanie titulu kandidáta vied, ako aj pre neskoršie habilitačné konanie. Mimoriadne prínosnou sa však stala jeho monografia *Tretia ríša a ľudácky režim na Slovensku* (1986), ktorá bola z nášho pohľadu azda jeho najvýnimočnejšou prácou. Dodnes sú cenné jeho analýzy vzťahov medzi nacistickým Nemeckom a ľudáckym Slovenským štátom, charakteru oboch režimov i nerovnej pozície „farskej republiky“. Toto všetko profesor Klimko spracoval na základe svojho archívneho výskumu vo vtedajšom západnom Nemecku, ale aj na základe pramenného materiálu z vtedajšieho Štátneho ústredného archívu Slovenskej socialistickej republiky v Bratislave a z Archívu Ministerstva zahraničných vecí v Prahe. Všetky tieto výskumy, no nielen tie, ho predurčili k získaniu titulov profesor a doktor vied. Skúsenosti zo zahraničných pobytov, ale aj osobnostné vlohy ho potom nasmerovali k pracovným povinnostiam mimo Univerzitu Komenského.

Na bratislavskú fakultu sa však ešte raz vrátil, a to na začiatku roku 2017, keď doplnil rady Katedry právnych dejín a právnej komparatistiky. Jeho návrat na staré pracovisko bol návratom do výrazne mladého kolektívu, s ktorým sa postupne zoznamoval. Bolo logické, že sa stal prirodzenou autoritou a zásadne prispel k rastu katedry v tomto krátkom, sotva trojročnom období jej vývoja. Napriek krátkemu časovému úseku bolo jeho pôsobenie nenahraditeľné a význam jeho pracovných povinností prekračoval hranice katedry. Pracoval nielen ako oponent prác a člen mnohých komisií, najčastejšie v pozícii predsedu. Dá sa preto povedať, že profesor Klimko sa zúčastňoval, či priamo viedol inauguračné konania celej súčasnej generácie profesorov právnych dejín.

Bol tiež prítomný pri rôznych odborných prednáškach a konferenciách. Aj pri čisto neformálnych stretnutiach sme mali možnosť vypočuť si viaceré jeho trefné komentáre, hodnotenia, vystúpenia, či príhovory. Bývali ozdobou každého podujatia. Profesor Klimko bol známy predovšetkým úžasnou kombináciou formy a obsahu. Bolo ľahostajné, ako veľmi či málo formálne toto stretnutie bolo; či už išlo o inauguračné konanie, zasadnutie katedry alebo len „obyčajné“ predvianočné posedenie. Zakaždým dokázal atmosféru prostredia obohatiť svojou pamäťou a skúsenosťami. Mnohí si ho budú pamätať ako človeka s originálnymi vyjadrovacími prostriedkami. Rozprával s gráciou, kvetnato a akiste každý dokázal oceniť profesorovu schopnosť odhaľovania tých lepších stránok na každom z nás.

Podľa jedného úslovia je diplomatom ten, kto pozná presný dátum narodenia dámy, ale zabudol jej vek. Zdá sa, že toto profesora Klimka vystihovalo v jeho vzťahu k ostatným viac ako čokoľvek iné. A domnievame sa, že práve táto jeho – v najlepšom zmysle slova – starosvetská šarmantnosť sa najviac vryje do našej pamäte, keď sa budeme spätne rozhliadať a spomínať na pána profesora. Bude nám všetkým chýbať.

Miroslav Lysý, Róbert Brtko

doi: 10.14712/2464689X.2021.26